

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Valciuc Nicolai,
reprezentat de avocatul Lefter Stela,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Valciuc Nicolai împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale privind contestarea actului administrativ individual defavorabil,
obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 1 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-263/23

NR. PIGD 2-19191183-01-3ra-13032023)

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 (în vigoare până
la 1 septembrie 2023) Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia
instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Chisilița
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan,

26 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de avocatul Lefter Stela în interesele lui Valciuc Nicolai

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 2 decembrie 2019, Nicolai Valciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a corecta în perioada stagiului de cotizare din 38,8 ani în 44 ani, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumului pensiei cu includerea salariului real din care au fost achitate contribuții de asigurări sociale și a coeficientului corect reieșind din funcțiile deținute, cu repunerea în dreptul de a beneficia de pensia recalculată din momentul stabilirii acesteia. obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la achitarea diferenței sumei neachitate începând cu momentul stabilirii pensiei până la punerea în executare a hotărârii, încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, începând cu anul 1975 și-a început activitatea în muncă, fiind angajat oficial toată perioada respectivă. Ajuns la vârsta de pensie a prezentat către CTAS Rezina toate actele necesare pentru stabilirea stagiului de cotizare și stabilirea cuantumului pensiei. În urma cercetării actelor funcționarii i-au calculat vechimea în muncă prima dată 31,9 ani, nefiind de acord cu calculele a solicitat să verifice lucrul lor, după care au stabilit o altă vechime mai mare de 37,8 ani. Până la urmă, calculele așa și nu coincid cu calculele sale, pentru că a muncit 44 ani.

3. Reclamantul a indicat că potrivit informației eliberate la cererea sa cum s-au calculat vechimea în muncă și cuantumul pensiei, a constatat că: în vechimea în muncă nu au fost incluse următoarele perioade: perioada 26.08.1974- 27.05.1975, cât a făcut studii la Colegiul mecanico-tehnologic din Odesa, Ucraina, 22.11.1977 - 11.09.1983 studiile de la Universitatea Politehnică din Chișinău, 02.10.1999 - 01.06.2005 perioada efectiv lucrată la ООО Прокат, 01.01.1992 - 01.01.1993 perioada efectiv lucrată la combinatul de pâine Rezina, fiind încălcate prevederile p.78 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.165 din 21.03.2017.

4. A mai menționat că i s-a stabilit o pensie de 1 113,60 lei/lună, având o vechime de 44 ani și achitând în această perioadă cotizațiile de asigurare a

pensiei. Potrivit formulei de calcul, indicată în răspunsul CTAS din 05.06.2019, la stabilirea cuantumului pensiei nu s-a luat în calcul real salariul pe care l-a primit toată perioada de activitate (fiind prezentată toată informația funcționarului), dar în formulă se include salariul minim pe republică și în special suma de 1 292,68 lei, la moment ce potrivit informației prezentate a lucrat pe salarii de circa 6000-7000 rub. transnistrene, din care regulat i s-a încasat contribuțiile de asigurare socială, totodată i s-a introdus în formulă coeficientul minim de 1,35% (ce corespunde funcțiilor tehnice) neluând în considerație că a lucrat în funcția de inginer.

5. La obiecțiile sale a primit un răspuns că pensia se calculează reieșind doar din datele de la contul personal de asigurări sociale luate din Registrul de stat public de asigurări sociale al Republicii Moldova. Astfel, din cauza că a muncit după anul 1991 pe teritoriul din stânga Nistrului al Republicii Moldova, salariul obținut din aceste munci, nu se pun în formula de calcul al pensiei sale, vechimea se calculează, iar salariile nu se iau în calcul. Nefiind de acord cu acțiunile funcționarilor CTAS Rezina, la 29.07.2019 a expediat prin poșta Moldovei o plângere către CNAS, de la care până în prezent nu a primit nici un răspuns.

6. Consideră reclamantul că acțiunile CNAS sunt absolut ilegale reieșind din următoarele. Prin procesul-verbal de recunoaștere a acțiunii pe teritoriile Transnistriei și R. Moldova a actelor, eliberate de organele competente a părților din 16.05.2001, p. 1 lit. j) s-a decis: Recunoașterea de către Transnistria și R. Moldova a actelor eliberate de către organele competente a părților ...carnetelor de muncă, actelor ce confirmă vechimea în muncă, actelor de pensionare, actelor ce confirmă facilități (cu condiția că acestea au efecte pe teritoriul părților)”. Prin această convenție, pârâtul este obligat să recunoască toate actele legate de pensionare a sa, începând cu carnetele de muncă deschise pe numele său, cu toate înscrisurile, Extrasul din contul individual pe numele său de asigurare a pensiei ce deține toată informația pe toți anii de activitate în muncă privitor la cuantumul salariului și dovada achitării cotizațiilor de asigurare socială.

7. Mai menționează reclamantul că odată ce pârâtul recunoaște înscrisurile din carnetul de muncă și-i include perioadele de activitate în muncă pe teritoriul Transnistriei, nu are temeii să nu-i recunoască și informația privitor la cuantumul veniturilor salariale avute, act ce face parte din actele de pensionare, care conform convenției sus indicate, este impus în obligarea de a-l recunoaște de părțile ce au semnat procesul-verbal.

8. Potrivit Constituției, teritoriul din stânga Nistrului, este parte componentă a Republicii Moldova, prin urmare nu este nimeni în drept să discrimineze cetățenii, inclusiv și pentru faptul care și unde a muncit.

Consideră acțiunile funcționarilor CNAS absolut ilegale și discriminatorii doar pe motiv că a muncit pe teritoriul Republicii Moldova pe partea stângă a Nistrului, unde i s-a oferit loc de muncă pe domeniul său și un salariu cât de cât decent. Prin așa acțiuni i se încalcă dreptul la un quantum al pensie binemeritat în pofida faptului că a achitat regulat cotizațiile de asigurare a pensiei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă Valciuc Nicolai împotriva Casei Naționale de Asigurări privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 28 decembrie 2021, Valciuc Nicolai, prin intermediul avocatului Lefter Stela, a declarat apel împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2021, solicitând casarea ei, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 1 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Valciuc Nicolai prin intermediul avocatului Lefter Stela și s-a menținut hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

12. În motivarea soluției emise, instanța de apel a conchis că apelul este neîntemeiat.

13. În context, a constatat că apelantul a contestat legalitatea actelor administrative emise de Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând recalcularea pensiei prin includerea unor perioade de activitate și a unor venituri care nu au fost luate în considerare. Cu toate acestea, completul a apreciat că motivele invocate nu sunt susținute de un temei juridic valid.

14. Referitor la perioada de activitate în cadrul ООО Пpokат din Transnistria (02.10.1999 - 01.06.2005), instanța a constatat că aceasta a fost inclusă în stagiul de cotizare, însă salariul obținut în această perioadă nu a fost luat în calcul la determinarea coeficientului individual. Motivul invocat de instanță a fost că, începând cu 01.01.1992, contribuțiile de asigurări sociale pentru veniturile realizate în Transnistria nu au fost achitate în Fondul Social al Republicii Moldova, ci în așa-numitul Fond de Stat Unic de Asigurări

Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene. Prin urmare, conform legislației naționale, aceste venituri nu puteau fi incluse în baza de calcul a pensiei.

15. Instanța de apel a examinat și cererea apelantului privind includerea în stagiul de cotizare a perioadei studiilor la Colegiul mecanico-tehnologic din Odesa, Ucraina (26.08.1974 - 27.05.1975). În acest sens, a reiterat poziția primei instanțe și a Casei Naționale de Asigurări Sociale, reținând că nu există un temei legal clar care să permită includerea acestei perioade în stagiul de cotizare.

16. Instanța de apel a conchis că actele emise de Casa Națională de Asigurări Sociale sunt conforme cu prevederile legale în vigoare, inclusiv cu dispozițiile Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii și ale Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017. S-a reținut că recalcularea pensiei s-a efectuat în conformitate cu legea și că excluderea anumitor venituri din formula de calcul nu constituie o încălcare a drepturilor apelantului.

17. În ceea ce privește susținerile apelantului privind caracterul discriminatoriu al deciziei CNAS, instanța a apreciat că aceste afirmații sunt neîntemeiate. S-a reținut că refuzul de a include veniturile realizate în Transnistria în baza de calcul a pensiei nu are la bază un criteriu discriminatoriu, ci este o consecință a aplicării principiului contributivității și a normelor legale care reglementează sistemul public de pensii.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

18. La 24 noiembrie 2022, Valciuc Nicolai, reprezentat de avocatul Lefter Stela, a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 1 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

19. La 22 martie 2023, Valciuc Nicolai, reprezentat de avocatul Lefter Stela, a depus motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

ARGUMENTELE RECURSULUI

20. În motivarea recursului, a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanțele prin hotărârile sale nu l-au repus în drepturi, fiind discriminat prin faptul că a muncit pe teritoriul Republicii Moldova în partea stângă a Nistrului (care nu este controlat de stat), rămânând astfel fără apărarea statului.

21. A susținut că teritoriul din stânga Nistrului este parte integrantă a Republicii Moldova, iar nerecunoașterea achitării de către recurent a contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, doar pentru faptul că a activat în

entitățile din stânga Nistrului unde i-au fost reținute cotizațiile, constituie o încălcare a art. 16 din Constituția Republicii Moldova.

22. A mai indicat că nu poartă nicio vină pentru faptul că autoritățile Republicii Moldova nu au găsit până în prezent modalități pentru ca aceste contribuții să fie transferate în bugetul național.

23. Recurentul a subliniat că odată ce intimata recunoaște înscrisurile din carnetul de muncă și include perioadele de activitate în vechimea în muncă, nu are teme să nu recunoască și informația privind cuantumul veniturilor salariale avute, acestea făcând parte din actele de pensionare.

24. În susținerea poziției sale, a invocat hotărârea CtEDO în cauza Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei, prin care s-a statuat că Republica Moldova are obligația pozitivă de a lua măsuri pentru protecția cetățenilor săi, inclusiv a celor care locuiesc sau muncesc în regiunea transnistreană.

25. Totodată, recurentul a susținut că instanțele nu au soluționat problema conversiei salariului primit în ruble transnistrene, deși s-a ridicat în fața instanței aspectul modului în care acesta poate fi transformat în lei moldovenești, iar în lipsa unei reglementări clare, CNAS trebuia să includă în formula de calcul salariul mediu pe republică sau salariul mediu pentru o funcție similară din Republica Moldova.

POZIȚIA INTIMATULUI

26. Prin referința depusă la 6 aprilie 2023, CNAS a solicitat respingerea cererii de recurs ca neîntemeiată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

28. Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

29. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

30. Art. XI alin.(3) Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prevede:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Referitor la termenul de depunere a recursului, la caz se atestă că dispozitivul deciziei contestate cu recurs a fost notificat avocatului recurentului, Stela Lefter, în mod electronic, la 16 noiembrie 2022, iar copia deciziei integrale la 21 februarie 2023.

32. Cererea de recurs nemotivată a fost depusă la 24 noiembrie 2022, iar motivarea recursului a fost prezentată la 22 martie 2023, cu respectarea prevederilor art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

33. În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

34. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

36. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

38. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

39. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A)

40. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul declarat de Valciuc Nicolai, reprezentat de avocatul Lefter Stela.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc